

บทคัดย่อ(ผอ.ไพบูลย์)

นำเสนอเมื่อ : 13 มิ.ย. 2552

ชื่อเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านมิ่งหาราม
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย นายไพบูลย์ ศรีสระคู

หน่วยงาน โรงเรียนบ้านมิ่งหาราม อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านมิ่งหาราม อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานได้โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแมกแทกการท (Kemmis and McTaggart) ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูโรงเรียนบ้านมิ่งหาราม จำนวน 3 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการพัฒนา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 46 คน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 44 คน และวิทยากร จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึก และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบหลายมิติ วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยก่อนดำเนินการพัฒนา กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านมิ่งหาราม พบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และไม่มีทักษะในการสอนแบบโครงงาน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้วางแผนการพัฒนาโดยใช้ หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หลักเกณฑ์ในการพัฒนา 4 กลยุทธ์ คือ การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1 (1) ผลจากการศึกษาเอกสาร ด้วยกิจกรรมมอบหมายงานและการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกัน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจและมองเห็นรายละเอียดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน แต่ยังมีขาดทักษะและความมั่นใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยเฉพาะการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดยใช้กิจกรรมการทดสอบก่อนและหลังการประชุมการบรรยายให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติ ซึ่งได้ขอคนพบวาทหลังจากการประชุม เชิงปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ และสามารถเขียนแผนการสอนได้ แต่ยังคงขาดความมั่นใจบางขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องจากขาดความพร้อมหลายด้าน

(3)

การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการคือโรงเรียนเมืองทุ่งวิทยา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด หลังจากการศึกษาดูงานทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่หลากหลายวิธี สามารถนำมาใช้ประยุกต์ให้เกิดการพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการของตนเองตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอนได้เป็นอย่างดี (4) การนิเทศภายใน ด้วยกิจกรรมการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการสาธิตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ แต่การพัฒนาในวงรอบที่ 1 ยังคงค้นพบปัญหาคือกลุ่มผู้วิจัยยังขาดความมั่นใจในการเขียนรายงานโครงการ การนำเสนอผลงานโครงการ ซึ่งยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ควรดำเนินการพัฒนาปรับปรุงในวงรอบที่ 2 ต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

วงรอบที่ 2

โดยจัดกิจกรรมการนิเทศการสอนและการนิเทศแนะนำให้คำปรึกษา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่พบว่าการใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบต่อเนื่องจะทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนเกิดความรู้ความเข้าใจในการเขียนรายงานตลอดทั้งได้รู้จักวิธีการที่จะนำโครงการที่มีความสมบูรณ์ไปจัดนิทรรศการแสดงผลงานให้นักเรียนได้รู้จักวิธีการจัดทำโครงการ และการนำโครงการไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ดียิ่งขึ้น ส่วนการนิเทศแนะนำให้คำปรึกษาพบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความตื่นตัว กระตือรือร้น และได้เทคนิควิธีการในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการมากขึ้น ผลจากการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียนบานมิ่งซาราม อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถจัดทำโครงการแต่ละงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการ เป็นไปตามแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น